

Regeringskansliet

Tal från Anna Hallberg, Ann Linde, Matilda Ernkrans

Utrikesdeklarationen 2022

Publicerad 10 juni 2022

Regeringens utrikesdeklaration presenterades av utrikesminister Ann Linde vid 2022 års utrikespolitiska debatt i riksdagen fredagen den 10 juni. Det talade ordet gäller.

Herr/Fru talman!

Ett nytt mörkt kapitel har öppnats i Europas historia. Den 24 februari inledde Ryssland ett provocerat, olagligt och oförsvarligt krig mot sin granne, det demokratiska Ukraina.

Det ryska hotet mot den europeiska säkerhetsordningen kommer att bestå under lång tid.

Vi har alla nåtts av bilderna på de brutala grymheterna från den ryska regimens sida.

Civila som mördas och hela städer som bombas sönder. Missiler riktade mot barn på flykt. Nyfödda barn och nyblivna mammor gömda i källare för att söka skydd mot beskjutningarna.

Vid mitt besök på flyktingmottagandecentret i polska Korczowa fick jag höra om de ryska grymheterna; om massgravarna, om tortyren, om attackerna mot barnen på en tågstation, också om de sexuella övergreppen.

Invasionen visar hur långt Ryssland är berett att gå. Rysslands krig innebär en ny och farligare verklighet för Europa och Sverige. Det ligger i vårt säkerhetspolitiska intresse att Rysslands krig inte resulterar i politiska vinster också för att undvika nya aggressioner i framtiden.

Samtidigt kvarstår arbetet med en rad av de globala utmaningar vi stod inför

före Rysslands invasion av Ukraina. Klimathotet, den ökade geopolitiska konkurrensen, risken för svältkatastrofer, den negativa utvecklingen för demokratin och återkommande attacker mot de mänskliga rättigheterna.

Herr/Fru talman!

Sveriges politiska, humanitära, ekonomiska och militära stöd till Ukraina är av historiska proportioner. Inte sedan Stalins krig mot Finland 1939 har Sverige bidragit med vapen under en pågående konflikt i vårt närområde.

Förra veckan presenterade regeringen ett fjärde stödpaket på 1 miljard kronor till Ukraina. Ukrainas lagliga rätt till självförsvar är i praktiken ett försvar av alla länders territorium. Så även Sveriges.

EU-sanktionerna beslutades med en hastighet, enighet och storlek utan motstycke. EU:s sjätte sanktionspaket, där regeringen varit pådrivande, innebär att 90 % av rysk oljeimport till EU ska fasas ut före årets slut. Det transatlantiska samarbetet har varit avgörande i stödet till Ukraina och de sanktioner mot Ryssland som antagits.

Fortsatt stöd till Ukraina och fortsatta sanktioner mot Ryssland och Belarus är våra viktigaste bidrag till att få ett slut på Rysslands hänsynslösa krig.

Sveriges nationella försvarsförmåga ska fortsätta att stärkas. Vi ska nå två procent av BNP så snart det är praktiskt möjligt och senast år 2028. Återetableringen av regementen, förstärkningar på Gotland, återaktiverande av värnplikten, materielanskaffningar, ett förstärkt cyberförsvar och utvecklad underrättelseförmåga har varit nödvändig. Det kraftigt försämrade säkerhetsläget har också belyst vikten av att fortsätta fördjupa Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten. Det stärker Sveriges säkerhet nu och i framtiden.

Herr/Fru talman!

Den 13 maj presenterade regeringen en säkerhetspolitisk rapport efter två månaders överläggningar där riksdagens samtliga partier deltog. Det är en styrka för Sverige att alla partier ställt sig bakom analysavsnitten, särskilt om Ryssland.

Rysslands anfallskrig har fundamentalt försämrat säkerheten i vårt närområde. Natoallierades svar på kriget har också tydliggjort att Natos försvarsklausul artikel 5 enbart gäller alliansens medlemmar.

Regeringen har gjort bedömningen att ett svenskt Nato-medlemskap är det bästa sättet att värna Sveriges säkerhet. Ett svenskt och ett finskt medlemskap stärker också säkerheten för Natoländerna.

Sverige skulle som medlem åta sig helheten i Washingtonfördraget, inklusive Natos doktriner. Ett Natomedlemskap kan också förändra förutsättningarna för krigsmaterielexport inom vårt nationella regelverk.

Vi har tagit steget att söka Natomedlemskap hand i hand med Finland, vår närmaste partner. Den kris som vi nu genomlever har visat hur nära våra två länder står varandra och hur beroende den enas säkerhet är av den andras.

Det krävs enighet inom Nato för att gå vidare med att behandla Sveriges och Finlands ansökningar. Våra ansökningar har fått ett brett stöd bland Natos medlemmar.

Sverige kommer solidariskt att bidra till hela Natos säkerhet, inklusive Turkiets. Vår ambition är att i konstruktiv anda komma framåt i de frågor som Turkiet har rest.

Sverige fördömer terrorism å det starkaste. En ny, skarpare terroristbrottslag träder i kraft den 1 juli, och regeringen förbereder ytterligare skärpningar av terroristlagstiftningen.

Det bör inte råda några tvivel om att Sverige även fortsättningsvis ska stå starkt tillsammans med likasinnade i kampen mot terrorism.

Fram till dess att ett svenskt medlemskap träder i kraft så kommer vi att stå sårbara för externa hot och försök till påverkan.

För att hantera denna osäkerhet har Sveriges regering erhållit tydliga försäkringar om stöd under ansökningsperioden från flera länder inom Nato, bland annat USA, Storbritannien, Tyskland, Frankrike, Spanien, Norge och Danmark. Även EU:s gemensamma försvarsklausul 42.7 spelar en viktig roll för Sveriges säkerhet.

Den bilaterala solidaritetsförklaring som Sveriges och Storbritanniens statsministrar undertecknade syftar också till att stärka säkerheten i norra Europa.

Sveriges säkerhetspolitiska linje bygger på samarbete tillsammans med Nato, EU och FN och genom en stark transatlantisk länk.

Herr/Fru talman!

Sverige kommer inte att förlora sin globala röst som en framtida Natomedlem. Vi har en lång historia av att stå upp för folkrätten, solidaritet, nedrustning, demokrati och jämställdhet. Det är också vår framtid.

Vi kommer att fortsätta arbetet med att öka respekten för de mänskliga rättigheterna och en regelbaserad världsordning, global säkerhet, med medling som verktyg och mot terrorism.

Det är också ett led i att bygga ett tryggare Sverige. Diplomatin förblir vår främsta försvarslinje och den nationella försvarsförmågan är av grundläggande betydelse.

Herr/Fru talman!

Vi har flera säkerhetspolitiska verktyg för att hantera krisen för säkerheten i Europa. Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) är ett av dessa verktyg.

Som ordförande för OSSE förra året såg vi en accelererande negativ utveckling i Ryssland och Belarus med viljan att efterleva grundläggande åtaganden.

Vi arbetade för att stärka OSSE:s roll som plattform för dialog och ansvarsutkrävande. Ett resultat av detta var ministerrådsmötet i Stockholm där 48 utrikesministrar kunde föra politiska samtal och fatta beslut. Sverige tar fortsatt ansvar för OSSE som del i trojkan till utgången av 2022.

Förutsättningarna för dialog och konfliktlösning har förändrats i grunden sedan den 24 februari, men behovet av dialog kvarstår – och OSSE är en viktig plats där det kan göras när omständigheterna tillåter.

Herr/Fru talman!

Vi lever mitt i en accelererande klimat- och miljökris. Sverige ska vara ledande i klimatomställningen. Men den globala ambitionsnivån är långt ifrån tillräcklig. Klimatförändringarna och miljöförstöringen bidrar till ökade spänningar och konflikter. Klimatet har en avgörande betydelse för vår säkerhet. Vi måste ta de klimatrelaterade säkerhetshoten på största allvar. Vi har därför tillsatt en ambassadör för klimat- och säkerhet.

Just nu pågår intensiva förhandlingar i EU om det omfattande paket av

lagförslag som kallas Fit For 55. Här driver regeringen på för ambitiösa lösningar som ska minska EU:s nettoutsläpp med minst 55% till 2030, jämfört med 1990 års nivåer.

Sverige stod i förra veckan värd för det internationella FN-mötet Stockholm+50 om miljö, klimat och hållbar utveckling. Mötet lyfte fram konkreta lösningar och finansieringsmodeller för att snabba på anpassning och omställning, inklusive i utvecklingsländer. Politiker från hela världen enades om att gå från ord till handling.

Under vårt OSSE-ordförandeskap kunde ett banbrytande beslut fattas om de utmaningar som klimatförändringarna medför. OSSE har nu mandat att arbeta med denna avgörande säkerhetsfråga. Sverige bidrar nu också till att stärka OSSE-sekretariatet för att kunna öka fokus på dessa frågor.

Herr/Fru talman!

EU är Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. I en osäker tid står medlemsländerna starkare tillsammans. Vi ska fortsätta att bygga ett allt närmare samarbete inom EU, liksom med våra nordiska och baltiska grannar. Arbetet med visionen om Norden som världens mest hållbara och integrerade region fortsätter.

Nästa år kommer Sverige för tredje gången att vara ordförande i EU:s ministerråd. Det sker i en tid då Europas säkerhet utmanas i grunden.

Vi har en ambitiös agenda, vilket EU-ministern också redogjort för i denna kammare. Regeringen vill se ett EU som kan ta större ansvar för sin egen säkerhet. Arbetet med den så kallade strategiska kompassen kommer att fortsätta i syfte att fördjupa det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet. Det är samtidigt viktigt att EU fördjupar samarbetet med strategiska partners utanför EU och att den transatlantiska länken värnas.

Vi behöver fortsatt hantera krigets konsekvenser, utveckla vårt stöd till Ukraina och verka för Ukrainas, Moldaviens och Georgiens gradvisa integration i EU-samarbetet. Vår förmåga att hantera vårt eget närområde är avgörande för EU:s trovärdighet som global aktör.

Också inom EU måste de grundläggande värderingarna upprätthållas. Just nu pågår den största flyktingkrisen i Europa sedan andra världskriget. Situationen visar hur viktigt det är att EU:s medlemsstater tar ett gemensamt och solidariskt ansvar för människor på flykt.

Herr/Fru talman!

Den feministiska utrikespolitiken behövs. Sverige var först. Och det är glädjande att allt fler länder nu tar efter, senast Tyskland, Chile och Nederländerna som nu, liksom Kanada, Frankrike, Luxemburg, Spanien och Mexiko också för en feministisk utrikespolitik.

Arbetet ska vässas, inte minst givet den motreaktion mot jämställdhet som vi sett i spåren av pandemin. Våld mot kvinnor och flickor har ökat över hela världen.

Med pandemin, klimatkrisen och ett minskat demokratiskt utrymme, riskerar vi nu en global recession för jämställdheten. En feministisk utrikespolitik behövs mer än någonsin.

Herr/Fru talman!

För femte året i rad ser vi hur antalet länder som rör sig i auktoritär riktning är fler än de som rör sig i en demokratisk riktning. Rysslands aggression mot Ukraina är inte bara ett flagrant brott mot folkrätten utan också ett tydligt exempel på en auktoritär stats attack mot en demokrati.

Regeringens demokratisatsning fortsätter därför med full kraft. Bristen på demokrati och mänskliga rättigheter i arbetslivet globalt måste uppmärksammas mer.

Sverige är i år ordförande i Internationella alliansen för hågkomst av Förintelsen där vi fortsatt ska främja hågkomst av Förintelsen och, med all kraft, bekämpa antisemitism och antiziganism.

Herr/Fru talman!

Kärnvapenhotet är en alltmer oroande verklighet. Sverige kommer att fortsätta att vara en stark röst för nedrustning, icke-spridning och rustningskontroll även som framtida Natomedlem. Det gemensamma målet är en värld fri från kärnvapen.

Inom Stockholmsinitiativet har Sverige med 15 andra länder föreslagit 22 konkreta och konstruktiva steg för kärnvapennedrustning, samt ett paket med åtgärder för att minska risken för att kärnvapen används – ett område som har ökat i betydelse.

Allt fler länder ställer sig bakom våra förslag. Rysslands aggression mot

Ukraina har gjort vårt arbete svårare, men också än viktigare.

Vi har också vänt oss direkt till de fem kärnvapenstaterna. Flera av initiativets förslag på steg framåt har hör sammats. I januari bekräftade de fem i ett gemensamt uttalande att ”ett kärnvapenkrig kan aldrig vinnas och får aldrig utkämpas.” Rysslands hot om kärnvapenanvändning är oacceptabla och står i bjärt kontrast till uttalandet.

Herr/Fru talman!

De humanitära behoven i världen ökar lavinartat. Pandemin har kastat över 100 miljoner människor tillbaka i extrem fattigdom. Ojämligheten och de globala klyftorna växer.

Drygt 300 miljoner människor är i behov av humanitärt bistånd för att överleva. Nästan 50 miljoner kvinnor, män och barn befinner sig på gränsen till svält. 100 miljoner människor befinner sig nu på flykt.

Sveriges biståndspolitik är världsledande både vad gäller omfattning och kvalitet. Att medel avsätts för skyddsbehövande i Sverige till följd av krig på vår kontinent ändrar inte detta. Det svenska biståndet ska fortsatt motsvara en procent av bruttonationalinkomsten.

Sverige ska öka ansträngningarna att förebygga klimatförändringarna och miljön. Målet att fördubbla klimatbiståndet ligger fast.

När de antidemokratiska krafterna vinner mark ska det svenska biståndet vara en motkraft med en fortsatt hög ambitionsnivå. Fler demokratiska samhällen gör världen bättre – och ökar tryggheten i Sverige.

Herr/Fru talman!

Sveriges utrikespolitik fortsätter att vara global, multilateral och baserad på folkrätten. Den europeiska säkerhetsordning som vi värnar vilar på FN-stadgan och dess principer.

Detta är också en del av att bygga säkerhet med andra. En solidarisk världssyn går hand i hand med insikten om att Sveriges trygghet främjas av en säkrare och mer välmående omvärld.

Sverige fortsätter att investera politiskt och finansiellt i det multilaterala systemet med FN som nav. Det handlar om stöd till fredsbyggande och medling. Om ett djupt engagemang för mänskliga rättigheter, demokrati och

rättsstatens principer, jämställdhet och det breda miljö- och klimatarbetet.

Herr/Fru talman!

Den ryska aggressionen kastade också världen in i en fördjupad livsmedelskris, som drabbar de redan mest utsatta hårdast. Sverige är en del av det globala svaret för att lindra dess effekter. Vi är stora givare till FN:s livsmedelsprogram och FN:s internationella jordbruksutvecklingsfond, som tillsammans räddar liv och förbättrar levnadsvillkor.

Ryssland måste omedelbart upphöra att blockera export av ukrainsk spannmål. Blockeringen är en stor anledning till de nu stegrande matpriserna globalt.

EU accelererar sina insatser för en global, tryggad livsmedelsförsörjning. Frihandeln måste värnas, och grundorsakerna till hunger och svält måste bemötas. Sveriges arbete för hållbar utveckling och fredsbyggande är angeläget också i detta sammanhang.

Herr/Fru talman!

Covid-19-pandemin har försvårat genomförandet av Agenda 2030. De globala framsteg som gjorts under de senaste åren, som förbättringar när det gäller mödrars och barns hälsa och jämställdhet, har delvis suddats ut.

Det är första gången på 20 år som hungern och den extrema fattigdomen har ökat i världen. Agenda 2030 är vår färdplan för att vända trenden.

Herr/Fru talman!

Globala utmaningar kräver globala lösningar. Såväl pandemin och klimatomställningen som kraftfulla sanktioner mot Ryssland kräver mer handel, hållbara värdekedjor, nya källor för centrala råvaror, nya avsättningsmarknader och strategiska partnerskap.

Det är viktigare än någonsin att stå upp för fri, rättvis och hållbar handel och dess betydelse för välfärd i Sverige och Europa. Samtidigt som historiskt stora sanktioner mot Ryssland genomförs.

EU:s handelsavtal med partners runtom i världen ger oss möjlighet att diversifiera handeln och stärka motståndskraften mot framtida kriser. Det multilaterala handelssystemet, med bas i Världshandelsorganisationen, är grundläggande för tillväxt och välfärd.

Runt om i Sverige finns innovationskraft. Det är en hög kompetensnivå som bygger framtidens hållbara varor och tjänster för en global marknad. Genom att ge den gröna omställningen ett exportlyft bidrar vi till att minska klimatpåverkan globalt. Vi skapar också framtidens jobb här i Sverige. Vi stärker därmed Sveriges och EU:s konkurrenskraft.

Herr/Fru talman!

Med ett brinnande krig i Europa och med det dystra globala mörker som många känner just nu så vill jag ändå säga att våra gemensamma ansträngningar spelar roll.

Det kan kännas oändligt, men det finns hopp för förändringar: genom hårt arbete och genom tydliga linjer. För hoppet om fred och en bättre framtid får inte suddas ut. Eller som den 14-åriga ukrainska flickan Daria Chebotariova skrev i en dikt:

”Vi tror fortfarande på en lycklig framtid,
där vi kommer leva i harmoni och fred.
Vi kommer aldrig att glömma de som har fallit,
det är därför vi måste skynda oss.”

Tal från Anna Hallberg, Ann Linde, Matilda Ernkrans

Utrikesdeklarationen

Publicerad 16 februari 2022

Regeringens utrikesdeklaration presenterades av utrikesminister Ann Linde vid 2022 års utrikespolitiska debatt i riksdagen onsdagen den 16 februari. Det talade ordet gäller.

Herr talman!

Vi befinner oss i ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge. Rysslands ökande konfrontativa retorik och militära aktiviteter, både synliga och dolda, är oacceptabla. Den upptrappade ryska militära närvaron vid Ukrainas gräns och de ryska kraven på säkerhetsgarantier hotar kärnan i den europeiska säkerhetsordningen.

Den europeiska säkerhetsordningen är inte förhandlingsbar. Att stå upp för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet är nödvändigt för hela Europas säkerhet.

Ukraina, precis som Sverige, har rätt att göra sina egna säkerhetspolitiska val. Det är inte upp till Ryssland att diktera dessa genom hot och våld. Folkrättens regler om staters suveränitet och politiska oberoende utgör en del av den europeiska säkerhetsordningen.

Vägen framåt för att minska spänningarna är fortsatt dialog och diplomati, men vi måste samtidigt förbereda oss på att Ryssland kan välja en annan väg.

Herr talman!

Rätten att göra egna säkerhetspolitiska val är nyckeln till vår säkerhet. Regeringen avser inte att ansöka om Natomedlemskap. Den säkerhetspolitiska linjen ligger fast. Vår militära alliansfrihet tjänar oss väl och bidrar till stabilitet och säkerhet i norra Europa.

Vi kombinerar detta med en försvarspolitik som vilar på två ben: förstärkt nationell förmåga och fördjupade internationella försvarssamarbeten. Däri intar samarbetet med Finland en särställning. Sedan 2014 har vi byggt upp ett fungerande försvarspolitiskt säkerhetsnätverk, och slutit ett 30-tal överenskommelser och omkring 20 samarbetsavtal, inte minst med våra nordiska och baltiska grannar. Vi bygger upp militär förmåga såväl med enskilda länder som med Nato. Och vi bygger upp en trovärdig nationell försvarsförmåga genom den största satsningen på svenskt försvar sedan 1950-talet.

Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-land eller ett nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Vi ska därför kunna ge och ta emot stöd, såväl civilt som militärt.

Men det är vi som bestämmer med vilka vi samarbetar och hur detta samarbete ser ut – i fredstid, i kris och i krig.

Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik bygger på sammanhållning i EU och ökat samarbete på bred front: i Norden, Östersjöområdet, genom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och genom fördjupat partnerskap med Nato. FN och folkrätten förblir en hörnsten i svensk utrikespolitik. En stark transatlantisk länk är nödvändig för Europas säkerhet.

Herr talman!

Vi har flera säkerhetspolitiska verktyg för att hantera den försämrade säkerhetssituationen i Europa. OSSE är ett viktigt verktyg. Vi har precis avslutat ett svenskt ordförandeskap där Sverige satt avtryck som kommer att bestå.

Vi har stärkt plattformen för dialog. Behovet av dialog är större än någon gång sedan det kalla krigets slut. Detta var tydligt under ministerrådsmötet i Stockholm där närmare 50 utrikesministrar förde viktiga politiska samtal och fattade beslut.

Vi har stärkt plattformen för konfliktlösning. Som ordförande fokuserade vi på konfliktlösning i Ukraina, Moldavien, Georgien och södra Kaukasien.

Möten med civilsamhället är alltid en prioritet och var det även under OSSE-

ordförandeskapet. I Ryssland har situationen för mänskliga rättigheter blivit allt sämre. Ett alltmer repressivt samhälle har omöjliggjort för människorättsförsvare att utföra sitt viktiga arbete. Nedstängningen av organisationen Memorial är ett av många upprörande exempel.

I Belarus har vi sett hur regimen på ett cyniskt sätt utnyttjat migranter i politiska syften. Belarus måste släppa alla politiska fångar och hålla demokratiska val.

Sverige har som ordförande också verkat för att den ryska aggressionen mot Ukraina och den ryska illegala annekteringen av Krim hållits högt på OSSE:s agenda. Det har snart gått åtta år sedan dess och över 14 000 personer har mist livet. Bara för att tiden går blir inte detta folkrättsstridiga agerande mer acceptabelt. Vi fortsätter nu vårt arbete som medlem i OSSE:s ordförandetrojka.

Herr talman!

Vi lever mitt i en accelererande klimat- och miljökris. Sverige ska vara ledande i klimatomställningen. Men den globala ambitionsnivån är långt ifrån tillräcklig. Klimatförändringarna och miljöförstörelsen bidrar till ökade spänningar och konflikter. Klimatet har en avgörande betydelse för vår säkerhet. Vi måste ta de klimatrelaterade säkerhetshoten på största allvar.

Under vårt OSSE-ordförandeskap kunde ett beslut fattas om de utmaningar som klimatförändringarna medför. Tack vare Sveriges pådrivande roll har nu OSSE fått mandat att arbeta förebyggande mot klimatförändringarnas påverkan på säkerheten i regionen.

Vi ska tillsätta en ambassadör för klimat- och säkerhet. Vi ska bygga in ny expertis i våra internationella krishanteringsinsatser, i fredsbyggandet, i det internationella utvecklingsarbetet och inom klimatdiplomatiken. Vi ska fortsätta att stärka den svensk-initierade FN-mekanismen för klimat och säkerhet. På bara några år har mekanismen blivit en stöttepelare i länder och regioner som befinner sig i klimatrelaterade konflikter.

I juni ska Sverige stå värd för Stockholm+50, ett internationellt FN-möte som bidrar till en rättvis och global grön omställning.

Herr talman!

Covid-19-pandemin har försvårat genomförandet av Agenda 2030. De globala framsteg som gjorts under de senaste åren, som förbättringar när det

gäller mödrars och barns hälsa och jämställdhet, har delvis suddats ut. Det är första gången på 20 år som hungern och den extrema fattigdomen har ökat i världen.

Agenda 2030 är vår färdplan för att vända trenden.

Herr talman!

Vikten av ett bättre globalt hälsosystem och insikten om att pandemins konsekvenser har slagit hårdast mot kvinnor och barn har varit några smärtsamma lärdomar.

Regeringen drev tidigt frågan om en mer jämlik fördelning av vaccin mot Covid-19. Det globala vaccinsamarbetet Covax har nu levererat 1 miljard doser till 144 länder runt om i världen. Sverige är världens största bidragsgivare till Covax sett per invånare och femte största givare totalt.

Arbetet med att stärka den globala hälsosäkerheten, inte minst när det gäller arbetet med att motverka antibiotikaresistens och att utveckla ett kraftfullt nytt globalt pandemifördrag, prioriteras. Regeringen kommer därför att tillsätta en ambassadör på Socialdepartementet som ska arbeta med den globala hälsosäkerheten.

Herr talman!

EU är Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. I en osäker tid står medlemsländerna starkare tillsammans. Vi ska fortsätta att stärka våra nära band till våra partners inom EU, liksom till våra nordiska och baltiska grannar. Arbetet med visionen om Norden som den mest hållbara, integrerade och digitaliserade regionen ska stärkas.

Regeringen vill se ett starkt EU som kan ta större ansvar för sin egen säkerhet, men vi understryker samtidigt att detta inte står i motsatsförhållande till öppenhet i utvecklande av partnerskap eller en stark transatlantisk länk.

Nästa år kommer Sverige för tredje gången att vara EU:s ordförandeland. EU-ministern redovisade nyligen hur arbetet med regeringens prioriteringar ska bedrivas i EU. Det är en ambitiös agenda.

Situationen för flyktingar och migranter kräver vår fortsatta uppmärksamhet. EU måste få ett gemensamt asylsystem som är rättssäkert, humant och hållbart, där alla tar sitt ansvar.

Vi har fortsatt ett nära samarbete med Storbritannien, inte minst inom säkerhets- och försvarspolitiken, handel samt inom utbildning och forskning.

USA är tillbaka på den globala arenan som en konstruktiv partner. Det är glädjande för fortsatta och fördjupade samarbeten, inte minst på klimat-, demokrati- och jämställdhetsområdena. Samarbete med USA är centralt inom säkerhets- och försvarspolitiken, inom handel och på teknikområdet.

Herr talman!

Den feministiska utrikespolitiken fortsätter växa. Sverige var först. Och det är glädjande att även Tyskland nu tar efter, liksom Kanada, Frankrike, Luxemburg, Spanien och Mexiko som också för en feministisk utrikespolitik.

Arbetet ska vässas, inte minst givet den motreaktion mot jämställdhet som vi sett i spåren av pandemin. Våld mot kvinnor och flickor har ökat över hela världen. Med pandemin, klimatkrisen och ett minskat demokratiskt utrymme, riskerar vi nu en global recession för jämställdheten. En feministisk utrikespolitik behövs mer än någonsin.

Vi ska ta fram en ny nationell handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet och vi ska också ta fram en ny global jämställdhetsstrategi för biståndet under 2022. I FN:s Generation Equality Forum är Sverige med och leder arbetet för kvinnors ekonomiska egenmakt.

Herr talman!

För femte året i rad ser vi hur antalet länder som rör sig i auktoritär riktning är fler än de som rör sig i en demokratisk riktning. Militärkupper i Myanmar, Sudan, Mali och Burkina Faso, talibanernas maktövertagande i Afghanistan, en förvärrad situation i Belarus och konflikten i Etiopien är dramatiska exempel på demokratins tillbakagång.

Under det demokratitoppmöte som USA:s president Joe Biden stod värd för var Sverige en aktiv partner i flera aktiviteter där både statsministern och jag deltog. Det svenska budskapet var att framväxten av högerpopulistiska och nationalistiska krafter undergräver demokratin, samt att mänskliga rättigheter, rättsstatens principer och kvinnors politiska och ekonomiska deltagande är centrala för demokratin. Hbtqi-personers rättigheter ska respekteras fullt ut internationellt.

Sverige är i år ordförande i Internationella alliansen för hågkomst av Förintelsen där vi fortsatt ska främja hågkomst av Förintelsen och, med all

kraft, bekämpa antisemitism och antiziganism.

Bristen på demokrati och mänskliga rättigheter i arbetslivet globalt måste uppmärksammas mer. Arbetstagare trakasseras, mister sina jobb och till och med dödas för sitt fackliga engagemang. Utrikesdepartementet kommer att arbeta mer med dessa frågor bland annat inom Global Deal.

Herr talman!

Kärnvapenhotet är en verklighet och vi måste fortsätta med våra ansträngningar inom nedrustning. Målet är en värld fri från kärnvapen. Inom ramen för det s.k. Stockholmsinitiativet har vi föreslagit 22 specifika steg som innebär en konstruktiv och pragmatisk ansats för kärnvapenedrustning. Allt fler länder ställer sig nu bakom Sveriges förslag.

Vi har aktivt vänt oss till de fem kärnvapenstaterna. Glädjande nog har Stockholmsinitiativets budskap om behovet av steg framåt hörtsammats. Den 3 januari bekräftade de fem i ett gemensamt uttalande bland annat att ”ett kärnvapenkrig kan aldrig vinnas och får aldrig utkämpas.”

Herr talman!

De humanitära behoven i världen ökar lavinartat. Ojämligheten växer. Nästan 275 miljoner människor är i behov av humanitärt bistånd för att överleva. 45 miljoner kvinnor, män och barn i 43 länder befinner sig på gränsen till svält.

Sveriges biståndspolitik ska ha en fortsatt hög ambitionsnivå både vad gäller omfattning och kvalitet. Det svenska biståndet ska fortsatt motsvara en procent av bruttonationalinkomsten. Svenskt bistånd ska användas till att minska fattigdomen och orättvisorna i världen. Det handlar om solidaritet – men också om en övertygelse om att en bättre värld ger ett tryggare Sverige.

Sverige ska öka ansträngningarna att förebygga klimatförändringarna och dess effekter på livsmedelsförsörjningen och miljön, samt främja hållbara levnadsvillkor. 2022 ökar vi klimatbiståndet med ytterligare en miljard kronor.

När de antidemokratiska krafterna vinner mark ska det svenska biståndet vara en motkraft med en fortsatt hög ambitionsnivå. Fler demokratiska samhällen gör världen bättre – och ökar tryggheten i Sverige.

Herr talman!

Jag var den första svenska utrikesminister som besökte Israel på tio år. Att regeringen har förbättrat relationerna är viktigt. Samtidigt ligger vårt erkännande av Palestina fast. Med folkrätten som grund fortsätter Sverige att verka för en tvåstatslösning.

I Mali har terrorgrupper kraftigt ökat sina aktiviteter. Att den maliska juntan skjutit upp de demokratiska valen och ingått samarbete med ryska legosoldater är oacceptabelt. Sveriges militära och civila engagemang i Mali syftar till att främja säkerhet, motverka terrorism och bygga upp en hållbar utveckling med respekt för mänskliga rättigheter.

Kriget i Jemen är inne på det åttonde året. Det är en av världens största humanitära katastrofer. Sverige ska fortsätta att driva behovet av fredsförhandlingar genom FN. En förutsättning för en varaktig fred är att kvinnor inkluderas i fredsförhandlingarna.

Syrien är ett djupt sargat land. Konflikten är inne på sitt tolfte år. Miljontals människor lever under akut humanitärt behov. Sverige är och ska fortsätta att vara en av de största humanitära givarna.

Konflikten och den humanitära katastrofen i Etiopien undergräver stabiliteten på hela Afrikas horn. Etiopien är på väg mot en svältkatastrof. Tusentals har dödats i konflikten, inklusive 24 hjälparbetare från FN. Vi fortsätter att verka genom EU och FN för en omedelbar vapenvila.

Herr talman!

Som statsministern har sagt: ”Vi ska vända på varenda sten för att bekämpa segregationen och knäcka gängen”. De bakomliggande kriminella strukturerna är i princip alltid gränsöverskridande. Med digitaliseringen av våra samhällen följer ökad internationell cyberkriminalitet. Skjutningar och sprängningar, ofta med insmugglade vapen, fortsätter att vara en betydande trygghetsutmaning. Alltför ofta är dessa unga män verktyg för tyngre kriminella aktörer som verkar internationellt.

För ett och ett halvt år sedan utnämnde jag ett sändebud mot organiserad brottslighet som arbetar med hur utrikesförvaltningen bäst kan stödja de brottsbekämpande myndigheterna. Ett antal ambassader har fått särskilda uppdrag att arbeta mot organiserad brottslighet. I nästa skede kommer flera ambassader att rustas för att bättre kunna bidra till det brottsförebyggande arbetet. Samarbetet mellan de brottsbekämpande myndigheterna och ambassaderna ska stärkas.

Herr talman!

Vi ska stå upp för den fria handeln, särskilt i tider då protektionismens vindar ökar. Det multilaterala handelssystemet, med bas i Världshandelsorganisationen, är grundläggande för tillväxt och välfärd. Hot mot det regelbaserade handelssystemet är ett hot mot Sveriges ekonomi och våra handelsrelationer. Samtidigt som samarbete är viktigt, inte minst inom handel, agerar vi mot säkerhetshotande verksamhet riktad mot Sverige och svenska företag.

Sverige och EU behöver arbeta ännu närmare likasinnade för att säkerställa och utveckla en global handel, med fokus på den gröna omställningen till ett fossilfritt samhälle. Vår handelspolitik ska bidra till att uppnå målen i Parisavtalet och Agenda 2030.

Genom Sveriges deltagande i världsutställningen Expo 2020 synliggör vi hur svenska lösningar möjliggör en omställning till en grön och hållbar riktning.

Kinas internationella betydelse berör också Sverige och svenska intressen, inte minst inom handeln. Vi för en rak dialog med Kina där mänskliga rättigheter och yttrandefrihet är centralt. Sverige och EU ser globala utmaningar som vi bara kan hantera tillsammans med Kina – som klimat, hälsa och en rättvis frihandelsordning.

Herr talman!

Förra året evakuerade Sverige ungefär 2 000 personer från Afghanistan. Under augusti månad var situationen vid flygplatsen i Kabul tidvis kaotisk och mycket svår. När en bomb exploderade intill flygplatsen fanns svensk försvarsmaktspersonal bara sekunder därifrån.

Jag vill på regeringens vägnar återigen säga tack till alla i utrikesförvaltningen, myndigheter och kommuner som arbetade dag och natt med evakueringsinsatsen. Jag är stolt över den samlade insats som Sverige gjorde.

Trots det dystra globala mörker som många säkert känner just nu och trots att behoven av våra gemensamma ansträngningar kan kännas oändliga, så vill jag avsluta med att säga: det finns hopp för förändringar, genom hårt arbete och genom tydliga linjer. Eller som ärkebiskop Desmond Tutu sa: "Hoppet är att kunna se ljuset trots allt mörker".

Regeringskansliet

Tal från Anna Hallberg, Ann Linde

Utrikesdeklarationen

Publicerad 24 februari 2021

Regeringens utrikesdeklaration presenterades av utrikesminister Ann Linde vid 2021 års utrikespolitiska debatt i riksdagen onsdagen den 24 februari. Det talade ordet gäller.

Herr talman,

Jag vill inleda årets utrikesdeklaration med att säga något som är uppenbart för oss alla.

Politik spelar roll.

I år är det 100 år sedan kvinnor för första gången fick utöva sin rösträtt i ett riksdagsval. Det var den milstolpe som gjorde Sverige till en demokrati. Demokrati är något vi tar för givet men som förvägras en majoritet av världens befolkning.

Regeringen verkar för en världsordning baserad på folkrätten där regler och avtal går före den starkes rätt. Med vår tydliga säkerhetspolitiska linje, vårt solidariska bistånd, våra klimat- och miljöinvesteringar, vår feministiska utrikespolitik, och en stark handelspolitik tryggar vi inte bara vårt eget land utan bidrar till fred, säkerhet och utveckling och demokrati globalt.

Herr talman,

Covid-19-pandemin har skördat över 2 miljoner liv världen över.

Sverige har drivit på för en rättvis global tillgång till vaccin mot covid-19. Genom EU ingår vi i det globala vaccinsamarbetet Covax. EU har mobiliserat 853 miljoner euro för detta samarbete och är därmed största givare. Sverige har bidragit med 200 miljoner kronor och deltar i arbetet för

att stärka Covax möjlighet att få tillgång till vaccin.

För att säkra vaccintillgången till EES-länderna har Sverige åtagit sig vidareförsäljning av vaccin till Norge, Island och Schweiz.

Herr talman,

Som ordförande i OSSE 2021 försvarar Sverige den europeiska säkerhetsordningen med utgångspunkt i folkrätten och FN-stadgan. Vi vill tydliggöra den koppling som görs inom OSSE mellan respekten för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer och säkerheten inom och mellan stater.

De olösta konflikterna i Nagorno-Karabach, Ukraina, Georgien och Transnistrien är exempel på de konsekvenser som brotten mot den europeiska säkerhetsordningen medför. Dessa utmaningar påverkar också Sverige.

Herr talman,

EU är Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. I en osäker värld ska EU vara en stark röst för fred, demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer.

Ett väl fungerande EU är en förutsättning för Sveriges välfärd. Merparten av vår handel sker med andra EU-länder och på EU-nivå kan vi stärka den gröna omställningen och trygga jobb.

Handels- och samarbetsavtalet mellan EU och Storbritannien utgör grunden för ett viktigt framtida partnerskap. Regeringen avser fördjupa Sveriges och EU:s relation till Storbritannien, även inom utrikes- och säkerhetspolitiken.

Det nordiska samarbetet är viktigt men utsätts för svåra prövningar under covid-19-pandemin. Samarbetet med de baltiska länderna är också av stor vikt för vår region och gemensamma säkerhet. Regeringen har presenterat en ny strategi för den arktiska regionen.

Länderna på västra Balkan är en viktig del av EU:s närområde.

Turkiet spelar en central roll för EU. Vi kommer att stödja de demokratiska krafterna i Turkiet och vara tydliga i vår kritik av brott mot mänskliga rättigheter i landet och Turkiets agerande i sitt närområde.

FN förblir en hörnsten i svensk utrikespolitik och vi fortsätter att vara en tongivande röst inom FN.

I uppföljningen av FN:s 75-årsdeklaration – som antogs efter förhandlingar som Sverige ledde med Qatar – visade vi att det går att enas om en ambitiös väg för att stärka FN.

FN:s insatser för att lindra nöd och förhindra svält kan inte överskattas. Som en av världens största givare stödjer Sverige FN:s arbete i flera humanitära kriser. Förra årets fredspris till Världslivsmedelsprogrammet är ett bevis på att FN:s arbete gör skillnad.

Herr talman,

Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik bygger på sammanhållning i EU och samarbete på bred front: i Norden och Östersjöområdet, inom FN och OSSE, och med Nato. En stark transatlantisk länk är viktig för Europas och Amerikas säkerhet.

Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-land eller ett nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Vi ska därför kunna ge och ta emot stöd, såväl civilt som militärt.

Sveriges säkerhetspolitiska linje ligger fast. Vår militära alliansfrihet tjänar oss väl och bidrar till stabilitet och säkerhet i norra Europa. Den förutsätter en aktiv, bred och ansvarsfull utrikes- och säkerhetspolitik i kombination med fördjupade försvarssamarbeten, särskilt med Finland, och en trovärdig nationell försvarsförmåga. Vi ska bidra till långsiktig stabilitet och säkerhet i vår del av Europa.

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har över tid försämrats. Som ett svar på utvecklingen sker en historisk satsning på totalförsvaret och ett fortsatt stärkande av våra internationella försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten.

Genom vårt deltagande i civila och militära insatser i exempelvis Afghanistan, Irak, Mali och Ukraina bidrar Sverige till säkerhet, förebygger konflikter samt skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Detta engagemang är en viktig del av vår solidariska säkerhetspolitik och bidrar till gemensam säkerhet.

Herr talman,

I denna tid är det viktigare än på länge att bedriva en feministisk utrikespolitik för kvinnors och flickors rättigheter. Flera andra länder har nu följt Sveriges exempel.

Regeringen har tillfört ett stöd om drygt 260 miljoner kronor globalt för att motverka de effekter som pandemin haft på verksamhet kopplad till bland annat sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Sverige har tagit på sig en ledande roll i den globala koalitionen för ekonomisk jämställdhet. Sverige kommer att arbeta för kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt genom införandet av sociala och ekonomiska reformer och jämställdhet på arbetsmarknaden.

Under Sveriges ordförandeskap i OSSE är kvinnor, fred och säkerhet en viktig prioritering.

Herr talman,

Den pågående pandemin påverkar vårt konsulära arbete. Under våren 2020 genomfördes ett konsulärt arbete där omkring 9 000 strandade svenskar genom 400 transporter togs hem med hjälp av UD.

I de svåraste konsulära fallen pågår ständigt ett intensivt arbete i utrikesförvaltningen. Vi ser alltid till den enskildes bästa och kommer aldrig att ge upp våra ansträngningar.

Herr talman,

USA har valt en ny president och hans uttalanden om samarbete med allierade och partner är viktiga för oss i Sverige och EU.

Det finns en lång rad områden där vi kan förnya och fördjupa vårt samarbete, exempelvis inom säkerhetspolitik och multilateralism, handel, grön omställning och ny teknik, demokrati och jämställdhet, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Under våren 2021 planerar regeringen att besluta om nya strategier för utvecklingssamarbetet i Latinamerika.

Regeringen följer efterverkningarna av demonstrationerna i Chile och arbetet med att ta fram en ny konstitution.

Sverige arbetar, genom både EU och FN, för att stödja en förhandlad politisk

lösning i Venezuela.

Herr talman,

Regeringen står upp för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet och för varje lands rätt att välja sin säkerhetspolitiska väg. Rysslands aggression mot Ukraina och den illegala annekteringen av Krim är oacceptabel. Dessa brott mot folkrätten underminerar den europeiska säkerhetsordningen och motiverar fortsatta sanktioner mot Ryssland.

Där vi har gemensamma intressen kan och bör vi samarbeta med Ryssland. Ett exempel på detta är Östersjöstaternas råd där samarbetet med Ryssland fungerar väl. Samtidigt ser vi med oro på den negativa trenden för mänskliga rättigheter och civilsamhällets utrymme i Ryssland och vi fördömer brott mot internationell rätt och förgiftningsattacker.

Det förfalskade valet och de brutala övergrepp som regimen i Belarus har begått är oacceptabla. Tillsammans med övriga EU-länder har vi infört riktade sanktioner mot de ansvariga.

De utmaningar som präglat EU:s östra grannskap under det gångna året gör EU:s engagemang i regionen genom det Östliga partnerskapet mer angeläget än på länge.

Herr talman,

För ett år sedan besökte jag Jemen. Det var tydligt hur uppskattat Sveriges engagemang är. Sverige fortsätter att ge ett omfattande humanitärt bistånd till Jemens hårt prövade befolkning, liksom stöd till den FN-ledda processen för fred.

Konflikten i Syrien utgör alltså en av världens allvarligaste kriser. Den enda vägen till fred i Syrien går genom en politisk lösning.

Regeringen värnar relationen med både Israel och Palestina. Sverige verkar med EU för återupptagna, meningsfulla förhandlingar mellan Israel och Palestina och en lösning, baserad på folkrätten, där två stater kan leva tillsammans i fred och säkerhet.

För icke-spridning och den säkerhetspolitiska situationen i Mellanöstern är det centralt att den kärntekniska överenskommelsen med Iran bevaras. Iran måste återgå till full efterlevnad, samtidigt som USA återansluter sig. Vi understryker också den allvarliga situationen för mänskliga rättigheter i Iran.

Sverige har ett omfattande och långvarigt engagemang för fred, demokrati och utveckling i Afrika. I Etiopien riskerar konflikten i Tigray att underminera landets demokratiska utveckling och få omfattande regionala konsekvenser. I Sudan fortsätter den politiska övergången med en civilledd övergångsregering efter 30 år av auktoritärt styre.

Säkerhetsläget i Sahel är mycket oroande. I augusti genomfördes en militärkupp i Mali. Nu finns en övergångsregering på plats och allmänna val ska hållas 2022. Sverige bidrar till säkerhet och utveckling i Sahel.

Herr talman,

Asiens växande betydelse ger möjligheter till handel och investeringar, grön teknik och innovationer. Regeringen utvecklar sitt samarbete med länder som Indien, Japan och Sydkorea. Sverige har en roll att spela också för konfliktlösning och nedrustning på den koreanska halvön. Statskuppen i Myanmar är oacceptabel och något regeringen fördömer.

Kinas internationella betydelse berör i allt högre utsträckning Sverige och svenska intressen. Sverige och EU ser globala utmaningar som vi bara kan hantera tillsammans med Kina — som klimat, hälsa och en rättvis frihandelsordning. Samtidigt som samarbetet är viktigt agerar vi mot säkerhetshotande verksamhet riktad mot Sverige och svenska företag. Vi för en rak dialog med Kina där mänskliga rättigheter och yttrandefrihet är centrala delar.

Regeringen ser med särskild stor oro på det krympande demokratiska utrymmet i Hongkong. Hongkongbornas mänskliga fri- och rättigheter måste respekteras.

Sverige behöver stärka kunskaperna om Kina. I januari i år inledde det nationella kunskapscentret om Kina sin verksamhet.

Regeringen bejakar ett utökat handelssamarbete med Kina och välkomnar överenskommelsen mellan EU och Kina om ett investeringsavtal.

Herr talman,

Det är oroande att demokratin utmanas på många håll i världen. De växande auktoritära krafterna hänger ofta ihop med ekonomiska och sociala klyftor.

Genom demokratisatsningen Drive for Democracy har 600 aktiviteter nått 1,7 miljoner människor. Vi har genomfört 70 demokratisamtal, där vi gett

utrymme åt civilsamhälle, fackligt aktiva, hbtq-personer och kvinnorrättskämpar. Det svenska demokratibiståndet har ökat de senaste åren.

Internet har öppnat nya möjligheter att delta i demokratin, men också sänkt trösklarna för de som vill begränsa demokratin och yttrandefriheten. Därför kommer regeringen att bjuda in till en dialog med plattformsföretagen för att diskutera hur de tillsammans med civilsamhället kan motverka hot och hat, stärka demokratin och värna mänskliga rättigheter på internet.

Antisemitism på sociala medier är ett av flera viktiga ämnen när regeringen bjuder in till Malmö internationella forum för hågkomst av Förintelsen och bekämpande av antisemitism.

För att möta det krympande utrymmet för fackliga organisationer avser utrikesdepartementet genomföra utbildningsinsatser inom området. Genom det svenska initiativet Global Deal främjas goda arbetsmarknadsrelationer.

Organiserad brottslighet är en stor utmaning för vårt samhälle. Det våld som tar sig uttryck i skjutningar och sprängningar är bara en del av den organiserade brottsligheten. Ofta har organiserad brottslighet tydliga internationella kopplingar.

Nu pågår ett arbete för att se hur våra utlandsmyndigheter kan stödja de brottsbekämpande myndigheterna. Fem ambassader har fått ett särskilt uppdrag för att utveckla utrikesförvaltningens förmåga.

Herr talman,

Hotet från kärnvapen är en ödesfråga. Stockholmsinitiativet är ett av de tongivande politiska initiativen för kärnvapenedrustning.

USA:s och Rysslands beslut att förlänga nedrustningsavtalet Nya Start är synnerligen välkommet. Världen har inte råd med en ny nukleär kapprustning.

För en dryg månad sedan trädde FN:s konvention mot kärnvapen i kraft. Jag har skrivit till FN för att bekräfta Sveriges avsikt att delta som observatör.

Sveriges nedrustningspolitik ska även i framtiden vila på en stark kunskapsbas. Därför inrättas på regeringens initiativ ett kunskapscentrum för kärnvapenedrustning vid Uppsala universitet.

Fullt autonoma vapensystem som inte uppfyller folkrättens krav, LAWS, är ett framtidsscenario som måste undvikas. Med ett effektivt internationellt förbud som målsättning deltar Sverige aktivt i det viktiga arbete som bedrivs inom ramen för konventionen om vissa konventionella vapen.

Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030. Det är vår färdplan mot en starkare, mer motståndskraftig och hållbar värld. Regeringens arbete för ett internationellt hållbart företagande fortsätter.

Sverige har ett effektivt bistånd i världsklass samtidigt som regeringen står fast vid enprocentsmålet.

Herr talman,

Klimatkrisen, förlusten av biologisk mångfald samt utarmning och nedskräpning av världshaven är globala och gränsöverskridande frågor som påverkar oss alla. De riskerar att oåterkalleligen ändra förutsättningarna för mänskligheten och att förvärra svält och öka antalet konflikter och pandemier världen över.

Nästa år kommer Sverige stå värd för det globala högnivåmötet Stockholm+50.

Sverige kommer fortsätta visa ledarskap genom vår egen omställning till ett fossilfritt samhälle och genom vår klimatdiplomati.

Regeringen har gett Sida i uppdrag att stärka arbetet med åtgärder som bidrar till hållbart nyttjande av biologisk mångfald.

Herr talman,

Regeringen förstärker främjandet av strategiska investeringar till Sverige för att stärka vår konkurrenskraft. Sverige bör verka för att kopplingen mellan Parisavtalet och handel stärks. Svensk handelspolitik ska bidra till att uppnå målen i Parisavtalet och till en hållbar utveckling samt grön omställning. Regeringen vill se mer ambitiösa hållbarhetskapitel i EU:s frihandelsavtal.

Svenska företag har med sin närvaro runt om i världen stora möjligheter men också ett ansvar för att stärka respekten för de mänskliga rättigheterna. Vi kommer att lyfta hur de internationella regelverken för exportkrediter ska bidra till att nå de globala målen för hållbar utveckling och Parisavtalet.

Viktiga faktorer för att hantera pandemin har varit att säkra tillgången till

personal, utrustning och mediciner. Därför är en välfungerande inre marknad med fri rörlighet och fri handel avgörande.

Herr talman,

Jag inledde årets utrikesdeklaration med att blicka bakåt, så låt mig därför avsluta med att blicka framåt. Vi står inför ett decennium av möjligheter.

Tekniska framsteg visar sig i den gröna omställningen och en rekordsnabb framställning av vaccin. Sociala framsteg har inneburit en global välstandsökning där miljoner har lyfts ur fattigdom. Det som nu måste följa är en politisk omvälvning, för utan politiken och utan demokratin och friheten för människor står sig tekniska och sociala framsteg som fruktlösa.

Låt mig därför avsluta med ett stycke ur den amerikanska poeten Amanda Gormans framträdande vid Joe Bidens presidentinstallation i USA.

”Men medan demokratin för en tid kan fördröjas kan den aldrig för alltid besegras. På den verkligheten, på den tillförsikten förtröstar vi, för medan vi höjer blicken mot framtiden har historien sin blick fäst på oss.”

Regeringskansliet

Tal från Anna Hallberg, Ann Linde

Utrikesdeklarationen

Publicerad 12 februari 2020 Uppdaterad 12 februari 2020

Regeringens utrikesdeklaration presenterades av utrikesminister Ann Linde vid 2020 års utrikespolitiska debatt i riksdagen onsdagen den 12 februari. Det talade ordet gäller.

Herr talman, ärade ledamöter, representanter för den diplomatiska kåren, kära åhörare,

Sveriges utrikespolitik förs med syftet att skapa trygghet i vårt land och i vår omvärld.

De senaste årens konflikter, klimatkris och flyktingströmmar visar att det som händer långt från våra landsgränser också påverkar oss i Sverige.

Världen blir mer oförutsägbar – och den kommer närmre. Det pågående coronavirusutbrottet visar hur sammanlänkad världen är.

Det finns de som tycker att vi borde stänga dörren för samarbete. Som om problemen skulle försvinna om man bara blundade. Min övertygelse är att vi behöver möta en orolig omvärld med mer samarbete och solidaritet. Internationella problem kräver internationella svar.

Det demonstreras för frihet och rättvisa runtom i världen. Klimatrörelsen samlar miljontals människor på gator och torg. Vi har ett ansvar att lyssna till deras starka uppmaningar.

Ett välfungerande internationellt samarbete och folkrätten är grunden för en världsordning där regler och avtal går före den starkes rätt. Det är en förutsättning för ett tryggt och säkert Sverige.

Vi står upp för diplomati, dialog och samarbete. Så försvarar vi våra

intressen, värderingar och trygghet. Så gör vi världen säkrare.

Herr/fru talman,

EU är vår viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. Ingen annan aktör är i så stor utsträckning en garant för svensk ekonomi, säkerhet och fred. Sverige ska fullt ut delta i EU-samarbetet och i dess utformning på ett sätt som värnar svenska intressen.

Storbritannien har nu lämnat EU och det är dags att blicka framåt. Sverige ska även framöver ha en så nära och omfattande relation som möjligt med Storbritannien.

Vi stärker också relationen till tongivande medlemsstater som Tyskland och Frankrike, liksom det nordiska samarbetet. Det gör vår region tryggare och mer hållbar. I Nordiska ministerrådet driver regeringen genomförandet av den gemensamma visionen att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region 2030.

En förnyad svensk Arktisstrategi ska presenteras under året.

Under flera år har rättsstatligheten och respekten för EU:s grundläggande värderingar undergrävts i vissa medlemsstater. Tillsammans med EU-kommissionen och andra medlemsstater reagerar Sverige tydligt mot denna utveckling.

Det finns idag en oro hos många för att EU-utvidgningen går för fort fram. Det tar vi på allvar. Samtidigt är en nära relation med länderna på västra Balkan viktig för vår gemensamma säkerhet och ekonomi. Vi vill hitta en väg framåt som enar EU och som tydligt bidrar till reformarbetet på västra Balkan. Här är möjligheten att på sikt bli medlem viktigt.

Kommissionen har tidigare föreslagit förhandlingsstart för Albanien och Nordmakedonien. Det har Sverige varit berett att ställa sig bakom.

Sverige stödjer förslaget om en översyn av utvidgningsprocessen, och det är viktigt att alla nödvändiga krav är uppfyllda innan ett land kan bli medlem.

Herr/fru talman,

Diplomatin är vår främsta försvarslinje.

Försvarsberedningen understryker vikten av att värna vår suveränitet och svenska intressen. Det innebär att kunna använda alla de säkerhetspolitiska instrument som står till förfogande, politiska, diplomatiska, ekonomiska och militära, på ett samlat sätt. Så bygger vi en gemensam säkerhet.

Jag vill rikta ett särskilt tack till de svenskar som deltar i våra civila och militära insatser i exempelvis Afghanistan, Irak, Mali och Ukraina. Ni gör en ovärderlig insats för freden och säkerheten internationellt och i Sverige.

Europa måste ta ett större ansvar för sin egen säkerhet.

EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik måste stärkas i syfte att försvara EU:s intressen och värden globalt.

Vår säkerhet stärks av stabilitet och ekonomisk utveckling i EU:s närområde. Vi står fast vid våra åtaganden att stödja reformprocesser i Ukraina och andra länder i EU:s östra grannskap.

Det östliga partnerskapet har nyligen fyllt tio år. Sverige kommer att fortsätta vara drivande inom EU för partnerskapet.

Vi vill även visa att ett sydligt partnerskap är möjligt. Redan i dag finns det nära samarbeten med de nordafrikanska länderna. Men detta måste stärkas och EU ska ge stöd till dessa staters stabilitet och utveckling.

Sveriges säkerhetspolitiska linje ligger fast. Vår militära alliansfrihet tjänar oss väl och bidrar till stabilitet och säkerhet i norra Europa. Den förutsätter en aktiv, bred och ansvarsfull utrikes- och säkerhetspolitik i kombination med fördjupade försvarssamarbeten, särskilt med Finland, och en trovärdig nationell försvarsförmåga. Vi ska bidra till långsiktig stabilitet och säkerhet i vår del av Europa.

Den snabba teknikutvecklingen, inte minst inom cybersäkerhet och AI, skapar nya utmaningar i gränlandet mellan konkurrenskraft, handel och säkerhetspolitik.

Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik bygger på sammanhållning i EU och ökat samarbete på bred front: i Norden och Östersjöområdet, inom FN och OSSE, och genom partnerskapet med Nato. En stark transatlantisk länk är viktig för Europas och Amerikas säkerhet.

FN spelar en viktig roll för fred och säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter, och är en central arena för Sveriges arbete med de globala utmaningarna. FN förblir en hörnsten i vår utrikes- och säkerhetspolitik. Vi stödjer Norge i deras kandidatur till FN:s säkerhetsråd.

Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-land eller ett nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Vi ska därför kunna ge och ta emot stöd, såväl civilt som militärt.

Sveriges ordförandeskap i OSSE år 2021 grundar sig i vårt starka engagemang för den europeiska säkerhetsordningen. Det är ett viktigt säkerhetsintresse för Sverige att upprätthålla dessa gemensamt överenskomna principer och åtaganden.

Herr/fru talman,

Alla människor har rätt att leva i trygghet oavsett var man bor. Det gäller både här hemma och i andra länder. Ingen ska behöva se sig oroligt över axeln på väg hem från skolan eller arbetet.

Regeringen har sedan hösten 2014 genomfört en rad åtgärder i kampen mot den organiserade brottsligheten, bl.a. genom straffskärpningar och fler poliser, men också med viktiga brottsförebyggande insatser.

Men vi vet att denna brottslighet också har förgreningar utomlands.

Därför tar vi nya initiativ för att förstärka brottsbekämpningen, via våra ambassader och internationella samarbeten.

Vi tillsätter i Utrikesdepartementet en ambassadör som ges uppdraget att samordna UD:s arbete mot organiserad brottslighet och stötta svenska brottsbekämpande myndigheter.

Våra ambassader får i uppdrag att bevaka frågan om brottslighet med koppling till Sverige. Vissa ambassader till exempel i västra Balkan, i Sydkaukasien och i Latinamerika får ett särskilt uppdrag att prioritera frågan.

Regeringen kommer att fortsätta det framgångsrika arbetet mot organiserad brottslighet i Östersjöstaternas råd och inom ramen för Barentsrådet, EU:s östliga partnerskap och Nordiska ministerrådet.

Sverige kommer att stärka arbetet för att stoppa flödet av vapen och droger och ta nya steg mot gränsöverskridande brottslighet och terrorism. Europol och Eurojust är centrala i detta arbete.

Herr/fru talman,

Den globala uppvärmningen drabbar oss här och nu.

Det handlar inte bara om direkta konsekvenser av mer extremt väder. Ett instabilt klimat rubbar också ekonomin, livsmedelsförsörjningen och vår välfärd och trygghet.

Klimatförändringarna spär på motsättningar och konflikter. Sverige kommer fortsätta att visa ledarskap genom en klimatdiplomati som uppmanar andra länder till höjda ambitioner.

EU är en nödvändig kraft i det globala klimatarbetet. Sverige ska inom och utanför EU fortsätta att visa ledarskap och bli världens första fossilfria välfärdsland. Vårt klimatarbete är rankat högst i världen. Vi har fördubblat vårt bidrag till den gröna klimatfonden. Vi arbetar både hemma och internationellt för en rättvis omställning.

Fungerande ekosystem är en förutsättning för allt liv. Skogar, våtmarker och hav är hem för en rik biologisk mångfald. Havsmiljön är under starkt tryck från klimatförändringar, överutnyttjande, föroreningar och övergödning. Regeringen vill se ett globalt mål om att 30 procent av havet ska omfattas av marint områdesskydd.

Herr/fru talman,

Demokratien i världen fortsätter att utmanas och ifrågasättas.

Denna utveckling hotar grunden för vår säkerhet och trygghet. Därför intensifierar Sverige arbetet för att försvara och främja demokratien i världen genom demokratisatsningen Drive For Democracy.

Vi bygger allianser med likasinnade länder och organisationer som vill arbeta för att stärka demokratien. Anslagen till demokratibiståndet har höjts.

Vi ökar stödet för det öppna samhället, särskilt för fria och oberoende medier och pressfrihet.

Vi försvarar och främjar hbtq-personers rättigheter.

Vi stärker våra insatser för att bekämpa korruptionen, som är ett av de värsta utvecklingshindren. Alla korruptionsmisstankar inom biståndet följs upp och åtgärdas.

Vi utvecklar handelns betydelse som plattform för dialog om mänskliga rättigheter och demokrati. Senast 2022 ska svenska exportkrediter till investeringar för prospektering och utvinning av fossila bränslen upphöra.

Tilltagande antisemitism är ett växande orosmoln i hela världen och ett demokratihot. Statsministern har därför tagit initiativ till ett internationellt forum i Malmö i oktober 2020 för hågkomst av Förintelsen och bekämpande av antisemitism.

Herr/fru talman,

Kvinnors och flickors rättigheter är under attack. Konservativa krafter försöker begränsa rätten för kvinnor och flickor att bestämma över sina kroppar och liv.

Frågor om kvinnor, fred och säkerhet samt kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter är särskilt viktiga att stå upp för.

För att vända utvecklingen krävs modiga insatser på alla nivåer. Därför driver vi en feministisk utrikespolitik.

Det är glädjande att vi fått sällskap av länder som Frankrike, Kanada, Luxemburg och Mexiko.

Inom EU har Sverige och Frankrike tagit initiativ för att effektivisera EU:s jämställdhetsarbete och vi etablerar en feministisk handelspolitik.

Herr/fru talman,

Runt om i världen behöver över 165 miljoner människor humanitär hjälp. I

Agenda 2030 finns en färdplan för hållbar utveckling som genomsyrar Sveriges arbete. Sverige har ett effektivt bistånd i världsklass. Regeringen står fast vid enprocentsmålet.

Krig är en katastrof för människor och samhällen. Ofta drabbas barnen värst. Både här hemma, inom FN och inom EU arbetar Sverige för att ta tillvara rättigheter och öka skyddet för barn.

Det är viktigt att EU får ett gemensamt asylsystem som är rättssäkert, humant och långsiktigt hållbart, där alla länder tar sitt ansvar. Asylrätten ska värnas.

Den extrema fattigdomen har minskat sedan 1990, men ojämlikheten ökar.

Ojämlikhet är inte bara orättvist och ett hinder för ekonomisk utveckling – det skapar också en grogrund för spänningar och konflikt. Något vi har sett exempel på vid flera stora demonstrationer världen över, inte minst i Chile. Ökad jämlikhet är en del av Sveriges utrikespolitik.

Initiativet Global Deal främjar social dialog och hållbar tillväxt globalt. I vissa länder är det förenat med livsfara att stå upp för fackligt engagemang och drägliga arbetsvillkor. Fackliga rättigheter är en del av vår demokratisering och kommer att tas upp i alla UD:s landrapporter om mänskliga rättigheter.

Herr/fru talman,

Världshandeln bidrar till att lyfta hela länder ur fattigdom och till genomförandet av Agenda 2030.

Sverige driver som EU-medlem en politik för fri och rättvis handel, som bidrar till hållbar utveckling och skapar jobb i hela landet. Vart tredje jobb i Sverige är beroende av vår handel med omvärlden.

Vi kraftsamlar genom en uppdaterad export- och investeringsstrategi för hela Sverige.

Världsutställningen Expo 2020 i Dubai visar upp svenska företags konkurrenskraft inom hållbarhet och innovation.

Herr/fru talman,

Vi kan inte stå passiva inför kärnvapenhotet.

Utvecklingen är oroväckande: avtal om rustningskontroll överges.
Kärnvapenarsenaler byggs ut och moderniseras.

Nedrustning och icke-spridning är en central utrikes- och säkerhetspolitisk prioritering för regeringen.

Regeringen bidrar genom Stockholmsinitiativet för kärnvapennedrustning till kommande översynskonferens om icke-spridningsfördraget NPT. Arbetet tas nu vidare vid ett nytt ministermöte i Tyskland.

Som ordförande i IAEA tar Sverige ansvar för icke-spridning. Efterlevnaden av kärnenergiavtalet JCPOA är central.

Sverige driver på inom ramen för konventionen om vissa konventionella vapen för ett effektivt internationellt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som är oförenliga med folkrättens krav.

Herr/fru talman,

Vår nära relation till USA är central för Sveriges säkerhet och välbefinnande.

Ett fungerande internationellt samfund förutsätter ett engagerat USA. Det är oroande att USA lämnar multilaterala samarbeten. Regeringen arbetar för att handelsrelationen med USA ska fungera väl, och att hot om nya handelshinder inte ska verkställas.

-

Regeringens rysslandspolitik ligger fast.

Där vi har gemensamma intressen kan och bör vi, liksom EU, samarbeta med Ryssland. Det gynnar vår säkerhet och stabiliteten i närområdet.

Vi fördömer den ryska aggressionen mot Ukraina och den illegala annekteringen av Krim. Dessa brott mot folkrätten utmanar den europeiska säkerhetsordningen. Regeringen står upp för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet och för varje lands rätt att välja sin egen

säkerhetspolitiska väg.

Vi verkar för att EU:s sanktioner mot Ryssland ska bibehållas så länge skälen till att de infördes består.

-

Sverige är redo att bidra till regional avspänning och dialog i Mellanöstern.

Vi fortsätter vårt engagemang i den globala koalitionen mot Daesh. Kurder, kristna och andra minoriteter i regionen måste skyddas.

Regeringen är mån om en god relation med både Israel och Palestina. Sverige verkar liksom övriga EU för en lösning baserad på folkrätten där två stater kan leva tillsammans i fred och säkerhet.

Regeringen har fördömt Iran för nedskjutningen av ett civilt flygplan där 17 personer hemmahörande i Sverige omkom. Vi kräver en oberoende och transparent utredning.

-

Vi har både samarbete och en kritisk dialog med Turkiet. EU har fördömt Turkiets offensiv i nordöstra Syrien. Samtidigt har den syriska regimen under snart nio år hänsynslöst bombat sitt eget land till ruiner. Samtliga tillstånd för svensk export av krigsmateriel till Turkiet har återkallats.

-

Den humanitära, politiska och ekonomiska krisen i Venezuela förvärras dag för dag. Tillsammans med det internationella samfundet verkar vi för en fredlig lösning.

Den ökande polariseringen i Bolivia är allvarlig och har lett till eskalerande våld och skadegörelse.

-

Kinas alltmer aktiva roll på den globala arenan innebär möjligheter och utmaningar. Vi välkomnar riksdagens enighet kring skrivelsen om vår kinapolitik.

Vi för en rak och öppen dialog med Kina som utgår från våra och EU:s

intressen. Mänskliga rättigheter och yttrandefrihet är viktiga delar.

-

Indien är en viktig global aktör och partner för Sverige. Det är en betydelsefull marknad som kommer att spela en allt större roll för tillväxt och sysselsättning i vårt land.

På FN:s klimattoppmöte i New York lanserade Sverige och Indien en global ledarskapsgrupp för att driva på klimatomställningen inom den tunga industrin för en fossilfri framtid.

-

Den afrikanska kontinenten har en ung befolkning. Om de många unga får tillgång till utbildning och sysselsättning kan flera afrikanska länder utvecklas i snabb fart. Men utmaningarna är också stora.

Mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet är prioriterade frågor i Sveriges afrikapolitik, men också migration och handel. Det är viktigt att stödja en hållbar utveckling i Afrika. Det kan handla om flickors skolgång och ökad tillgång till el.

Säkerhetsläget i Sahel är fortsatt mycket oroande, inte minst i Mali. Regionen präglas av svaga stater. Situationen är en grogrund för radikaliserings.

Herr/fru talman,

UD hanterar många konsulära ärenden. Det kan gälla kriser, katastrofer eller frihetsberövanden. De flesta får stöd utan offentlighet, men vissa fall får stor uppmärksamhet.

Arbetet med att hjälpa svenskar i nöd utomlands bedrivs alltid med de drabbades bästa för ögonen.

Herr/fru talman,

I oroliga tider med skärpt tonläge från världsledare och aggressivt stormaktsbeteende visar Sverige att en annan väg är möjlig.

I ett öppet demokratiskt klimat med tuffa debatter men också strävan efter

samförstånd visar vi att frihet, jämlikhet och öppenhet inte är gårdagens lösningar.

Sverige är och förblir ett av världens bästa länder att leva i och vi gör skillnad i vår omvärld. Det ska vi svenskar vara stolta över.